

Runstenen står nu, tillsammans med U 268, o. 300 m. SÖ om Harby mangårdsbyggnad, 150 m. SÖ om ladugården, 3 m. S om ett större dike med ett mindre vattendrag som rinner norrifrån söderut till Norrviken, 5 m. Ö om bron över detta dike. Vägen, som går över bron, är en enkel gärdesväg, som från gården leder till en beteshage i S.

Aschaneus (F b 5) anger runstenens plats sålunda: »Vid for^{te} By, Harby, vti Teed, på öören, och stenbroen, vid träbroen och allmänna vägen, dänna Röda Runesten vti en sådana form som dän andre föråt står [d. v. s. U 269].» Axehiellm: »Wid Harby Örn i Frestad sochn»; Rhezelius: »Ibidem Widh örn.» — *Ransakningarna*: »Wijdh Harby gårdh 2^{ne} Runasteenar.» — Peringskiöld: »Hareby örn» (B 85 »Hareby ören»). — Vid Dybecks besök 1867 låg runstenen nedfallen i gyttjan vid diket, men blev då rest. Den restes ånyo på samma plats 1940.

Röd granit. Höjd 1,40 m., bredd (nedtill) 1,20 m. Ytan är ojämn. Ristningen är nedtill sliten genom trampning, på v. sidan skadad. Upptill är den väl bevarad.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter B 85):

× kiluk × lit × rais[a × stina × a]uk × bro × kiara × eftir biarn × sun × sin ×
5 10 15 20 25 30 35 40 45

Gillaug let ræisa stæina ok bro gæra æftir Biorn, sun sinn.

»Gillög lät resa stenarna och göra bron efter Björn, sin son.»

Till läsningen: Sk vid inskriftens början och slut äro svaga. Icke stungna äro 1, 5, 25 k. Däremot är 30 e tydligt stunget. Av 10 a är nedre delen borta. Av 13 a finns endast nedersta delen i behåll. De följande runorna (t. o. m. 19 a) äro nästan helt borta. Av 20 u är övre delen förstörd. — Aschaneus (F b 5) 1—5 iluki, 16 a, 30 i. Rhezelius: 16 a, 30 a. — Hadorph och Helgonius: Intet sk framför 1 k. 16 i, 30 e, 42 i. — Dybeck: Framför 1 k står ett ×. 13 a bevarat, r. 14—19 borta. 30 e. — Brate: 30 e.

En av runstenerna vid Fresta kyrka (U 255) har inskriften: »Illuge lät resa stenarna efter Björn, sin broder, och Gillög efter sin son.» Såsom ovan framhållits, har den säkerligen från början stått vid Harby bro och tillsammans med U 267 och 268 utgjort ett minnesmärke, rest över Björn av hans moder Gillög och hans broder Illuge.

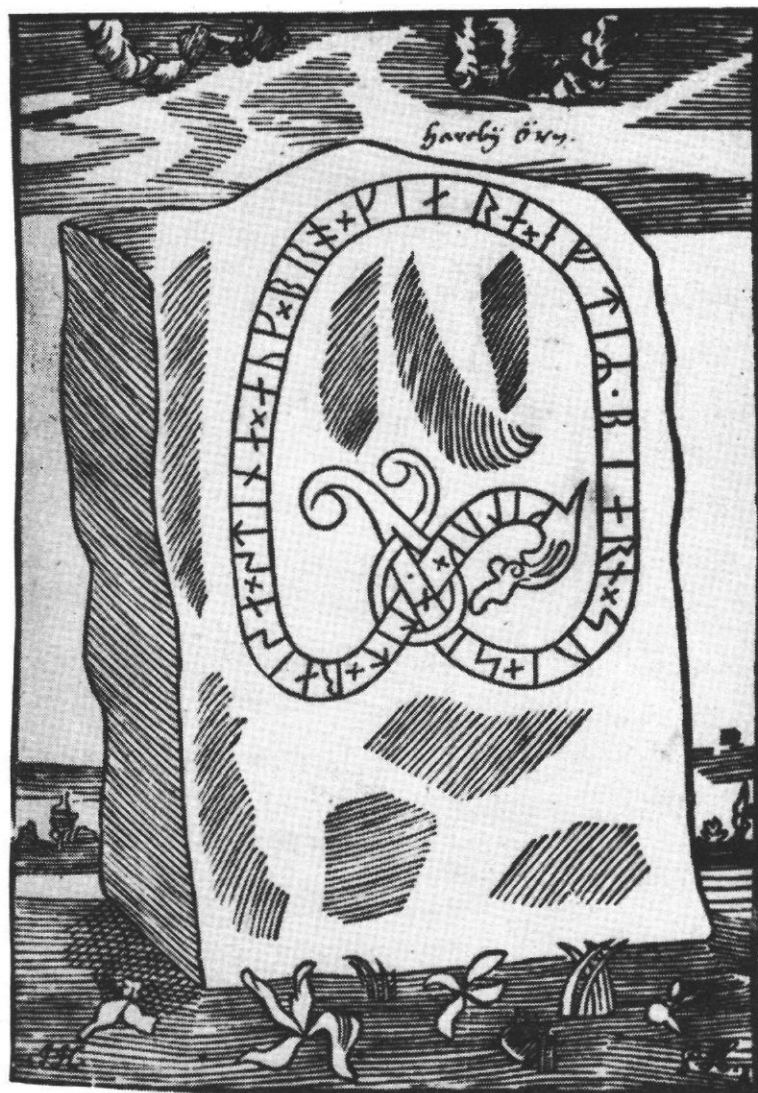

Fig. 270. U 267. Harby, Fresta sn. Efter B 85.

268. Harby, Fresta sn.

Pl. 165, 166.

Litteratur: B 82, L 413, 1624. J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 192; UFT h. 4 (1875), s. 23; E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 80, *Anteckningar* (ATA).

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 82); Brate-foto 1904 (ATA).

56—42683. *Upplands runinskrifter*.

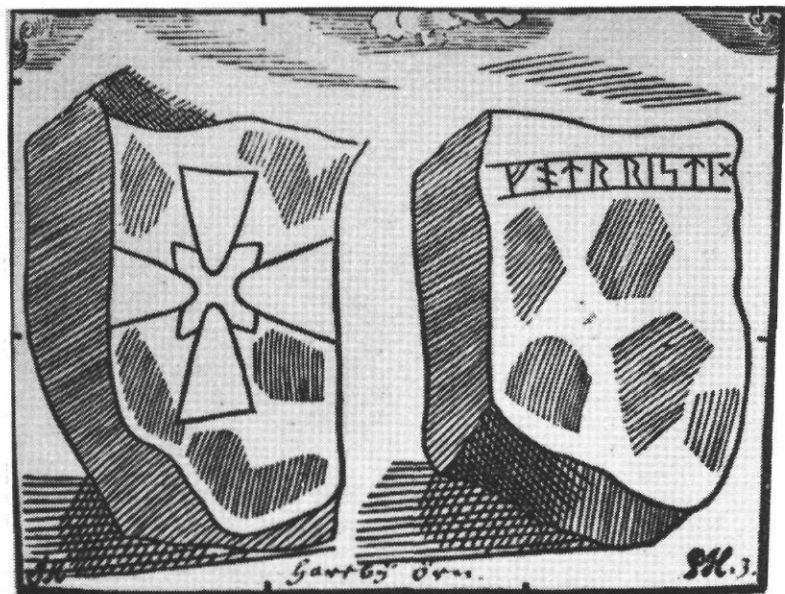

Fig. 271. U 268. Harby, Fresta sn. Efter B 82.

Röd granit. Höjd 1,64 m., bredd 0,53 m. Ristningen är tydlig och väl bevarad.

Inskrift:

fotr × risti ×
5

Fotr risti.

»Fot ristade.»

Till läsningen: Intet sk framför 1 f. Sk efter 4 r saknas i B 82. Sk efter 9 i saknas hos Brate.

På en särskild sten, f. ö. endast försedd med ett karakteristiskt kors, har Fot tillkännagivit, att han är mästaren icke blott till U 268 och U 267 utan givetvis också till de båda andra minnesvårdarna över Björn: U 255 och U 269.

269. Harby, Fresta sn.

Pl. 167.

Litteratur: B 86, L 411, D 2: 73. M. Aschaneus, F b 5 s. 65; J. Bureus, F a 6 s. 89 (Bureus), 143 (Axehiellm), 164 (Rhezeliuss), F a 5 nr 114, F a 1 s. 28; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 191; N. R. Brocman, Sagan om Ingvar Widtfarne (1762), s. 232; R. Dybeck, Reseberättelse 1867 (ATA); UFT h. 4 (1875), s. 23, E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 82, Anteckningar (ATA); O. von Friesen, Upplands runstenar (1913), s. 32, Runorna (1933), s. 169, 221.

Äldre avbildningar: P. Helgonius o. J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 86); Dybeck, a. a.; Brate foto 1903 (ATA).

Runstenen står 50 m. VNV om Harby mangårdsbyggnad i en hage, som har inhägnats till park.

»Dänna Sten står nu», skriver Aschaneus, »vti Harby norrgården. NB. förder af sin rätte högh och grafställe, af Pastor D:r Johannes And. Bottn.» Johannes Andreæ var kyrkoherde i Fresta i slutet av 1500-talet; han har undertecknat Uppsala mötes beslut. Bureus: »Vti Harby gård i Fresta S.»; Axehiellm: »I Frestadh sochn på Harby gård»; Rhezelius: »I Harby gård». Peringskiöld: »I Hareby». Dybeck framhåller, att »nästan alla oupptagna marker kring Harby ega hednahögar och stensättningar. Sannolikt har stenen, hvilken nyligen upptogs ur ett dike nära gården och restes i en fager skogspark, stått i närheten af någon hög.»

Runstenen står sedan 1940 rest bredvid U 267.

Den var redan på 1600-talet sönderslagen. På träsnittet i B 82 finnas två stycken, det ena med ett ristat kors, det andra med runinskrift. Platsen uppges vara »Hareby ören». Runstenen finnes icke upptagen hos Dybeck. Han har tydligen icke påträffat den. Då hösten 1903 runstenen U 267 skulle resas, återfann man de båda styckena av U 268 därbredvid i jorden. Ännu av Brate uppfattades de emellertid som två olika runstenar. Det visade sig emellertid, då sommaren 1940 runstenarna vid Harby skulle lagas och resas, att de båda styckena passade noggrant tillsammans och utgjorde delar av samma runsten.